

посебно оних најагресивнијих, Њемачке и Аустро-Угарске. Разматрана је и политика Русије у југоисточној Европи, као и њена улога у стварању балканског савеза. Ипак је аутор велику пажњу покљонио и унутрашњој историји балканских народа, њиховој борби за независност, за сламање заосталог феудалног турског царства на Балкану и борби за независност, против агресије Њемачке

и Аустро-Угарске. У књизи је, у сразмјери, Црна Гора добро заступљена.

Не улазећи у појединости, наш је општи суд да је Писарев написао добру књигу, која чини значајан прилог већ доста обимној историографији о Балкану, а тиме и Србији и Црној Гори, за период XX вијека до првог свјетског рата.

Новица Ракочевић

Бранко Перуничкић, ПИСМА СРПСКИХ КОНЗУЛА ИЗ ПРИШТИНЕ
(1890—1900)

Београд 1985, стр. 552

Издавачка кућа „Народна књига“ у својој библиотеци „Извори“ објавила је писма српских конзула Луке Маринковића, Бранислава Нушића, Тодора Станковића и Светислава Симића, који су своју сложену дипломатску мисију обављали у посљедњој деценији XIX вијека. Аутор је користио грађу из домаћих архива и публиковао обиље свједочанстава о приликама на Косову под османлијском влашћу. Детаљно су описана насиља над српским становништвом. У писмима су српски конзули помињали и силовања и насилна турчења православног живота. Чак ни самим конзулима није било лако, први српски конзул Лука Маринковић је убијен. Беспомоћно становништво је било присиљено или да трпи зулум или да се исељава у Србију. У уводном дијелу „Претходна разматрања“ (7—27) аутору су промакле мање омашке, које нијесу запазили ни рецензенти др проф. Јован Трифуновски и Богољуб Петковић, архивиста САНУ. На стр. 10 пише: „Ово у толико пре, што је граница између Турске и Аустро-Угарске била Сава и Дунав, граница дугачка и слабо контролисана“. Како се овај фрагмент односи на XVIII вијек, назив у те-

ксту Аустро-Угарска није одговарајући, него Аустрија. Аустро-Угарска је назив државе од аустроугарске нагодбе 1867. године. Сличну погрешку је аутор поновио на 11. страни. На истој страни стоји и оваква реченица: „У средњем веку, за владавине Турака на Балкану, вера је била једина идеологија која је зближавала људе“. Турци су поробили наше земље у 15. вијеку, наставили су освајања у XVI стољећу, задржавјући се до XIX и XX вијека у неким предјелима Балкана. Вриједи нагласити да је њихова владавина била присутнија у новом вијеку, а не у средњем вијеку, како је констатовао аутор. Па ипак, аутор је урадио краћи преглед историјских догађаја од времена турске најезде. Није пропустио да приложи уз књигу регистар мјеста, регистар имена и регистар турских и других мање познатих ријечи, а додао је и 44 фотографије, побољшавајући естетским средствима богатство у садржајности. Тако је историчарима и широкој читалачкој публици пружио могућност да дођу до вриједних спознаја о приликама на Косову у посљедњој деценији XIX вијека.

Милорад П. Радусиновић